

Miért nincs tornaterem?

Egétő gondok nyomában három intézménynél

Ha rajzolni tudnék, illusztrációként most azt a bizonyos lerágott csontot ábrázolnám a téma — az iskolai testnevelés — megjelenítésére. S hogy ezt nem teszem, az nemcsak azért van, mert valóban nem tudok rajzolni, hanem, mert időről időre rá kell jönnünk, hogy azon a „lerágottnak hitt” csonton még „bőven van hús”. Mert gyengék a fiatalok, mert ügyetlenek, mert nem bírják a terhelést, mert... hm, ezek az ún. visszalökő szövegek. Most vizsgáljuk meg ezt a kérdést egy másik oldalról. Vajon, ha *tényleg sportolni akar* egy szegedi egyetemista vagy főiskolás, van rá lehetősége? Szabadterem — talán igen. És kötelező testnevelési óráit van hoi megtartani? (Egy feszező szájhúzás — hát... mondjuk) És a szakosztályok edzései? És a jövő testnevelő tanárainak képzése? Nem folytatom, hisz a kérdésekre, ha „elhaló hangon is”, de igen a válasz. Az „és hogyan?” kérdésre már összetettebb a felelet. S a kérdések nyomán kirajzolódik a problémakör: a három legnagyobb — együttesen mintegy 6 és félezer hallgatóval dolgozó — szegedi felsőoktatási intézmény mindegyikének *égető tornaterem — gondja van*. S ez a gond nem új. A Tanárképző Főiskolán például már „nagykorú” (több, mint 18 éves), de a másik két intézménynél is 10 évnél régebbi. S milyen lehetőség van a fejlődésre, azaz tornaterem építésre a közeljövőben?

Előbb a menza

A JATE fejlesztési ügyének legjobb ismerője Balog István gazdasági főigazgató.

— Terveinkben mindig szerepelt sportlétesítmény építése, eleinte tornaterem, később ezt a társintézményekkel közösen építendő uszodával kombinált tornacsarnokra változtattuk. — mondta a főigazgató elvtárs — '81-ben Pozsgai elvtárs, művelődési miniszter, látogatásakor elismerte igényünk jogosságát, gondunk súlyos voltát, a minisztériumi támogatás szükségességét, de a népgazdaság anyagi helyzetére való hivatkozással egyelőre nem sok jóval biztatott bennünket. Azt ígerte: állásfoglalását később közli — ez eddig nem történt meg.

Ebben az öt éves tervben valószínűleg két beruházásunk indul meg: jövőre a főiskolával közösen, 4000 adagos menza, valamint — valószínűleg 85-ben — a 400 ágyas kollégium építése. E tervidőszakban sportlétesítményről szó sincs. A mi egyetemen belüli tervünkben ez szerepelt, de a következő tervidőszakra kellett előtérbe tolnunk. A kollégium építésével együtt szabadtéri sportpályákról lehet szó, esetleg kisebb kondicionáló teremről. A diákcszociális létesítmények felépülésének feltételül meg kell előzniük a sportlétesítményeket.

85-ig szó sincs róla

Az orvosegyetemisták gondjait dr. Berencsi György a kezdetektől ismeri. Álláspontját a Szegedi Egyetem egyik 1980-as számában is kifejtette. „Minden igyekezetünkkel arra kell törekednünk, hogy hallgatónkban felkeltsük a sport iránt való érdeklődést, tudatukba olyan mértékben alakítsuk ki az élet értékességét, az egészséges életre való törekvést, és ezen keresztül a sport iránt való igényt, hogy az nemcsak el-

meleti legyen, de tényleges valóság. A feltételek másik kategóriája a mozgás, a sport tárgyi feltételeinek a biztosítása.”

— 1973-ban lettem rektorhelyettes, s e problémával már akkor szembe találok. — mondta Berencsi professzor — Akkor még az azóta saját erőből megépített szabadtéri sportpályák sem léteztek, s az Apáthy-kollégiumban levő kisméretű tornatermünk is oly mértékben leterhelt volt — s ma is az —, amit én magam is csak akkor hittem el, amikor több alkalommal meggyőződtem róla: késő este is foglalt a terem. Gondunkat jeleztük az Egészségügyi Minisztériumnak, majd 74-75-ben több beadványt is írtunk, amiben tornaterem építésére kértünk támogatást. Kézrel fogható ígéretet nem kaptunk csak azt, hogy foglalkoznak az ügyvel. Sajnos a probléma elodázásához az is hozzájárult — bár 3 éves tevékenységem során minden fórumot felhasználtam arra, hogy felvessem a tornaterem szükségességét —, hogy közben a Minisztériumban több hivatalnokgárda váltotta egymást, s az újak mindig „új” problémával találtak szembe magukat.

A mostani helyzetről dr. Cserháti István, a jelenlegi oktatási rektorhelyettes adott felvilágosítást:

— A közelmúltban nálunk járt egészségügyi miniszterhelyettes erre az öt éves tervre vonatkozólag semmi jóval nem biztatott. A tervidőszak végén lehet egyáltalán szóba hozni az építés előkészítését. Az, hogy a megvalósítás évek óta nem jött létre — az ígéretek ellenére sem —, az valószínűleg annak tulajdonítható, hogy mi rendelkezünk egy kicsi teremmel, a többi orvosegyetemnek pedig egyáltalán nem volt, még ekkora sem. Így előbb ott épültek tornatermek, de a legközelebbi már nálunk létesül, ha ez — úgy tűnik — nem is lesz egyhamar.

Egy halvány reménysugár

Aligha vitatható, hogy a létesítményekben szűkölködő intézmények sorában is a legrosszabb helyzetben a Tanárképző Főiskola van. Katasztrófális az az állapot, hogy az „évente” mintegy 100 testnevelő tanári diplomát képző iskola nem rendelkezik saját tornateremmel. Nem is beszélve a többi hallgató kötelező testnevelésének hely-problémájáról... Fekete István, a testnevelési tanszék megbízott vezetője erről így vélekedik: — A tűréshatárt meghaladó feltételek között dolgozunk. Gyakorló iskoláink kisméretű tornatermei — ahová az alsó tagozatosok szinte be sem jutnak — kora reggeltől késő estig foglaltak, a hallgatók órái számára. A nem testnevelés szakosok órái az Élelmiszeripari Főiskola termében, az egyetem Ady-téri termében, ill. az uszodában (a „SZUE”-ban) zajlottak. Utóbbiak úgy, hogy október végéig „letudjuk” az órákat, hisz utána a nyitott uszodába már nem vihetjük a hallgatókat.

— A tornaterem ügye most talán elmozdul a holtpontról. A DÉLEP-pel olyan előnyös szerződés kötöttünk — cserébe minőségi sportolónk kiadásáért, ill. edzői állások vállalásáért —, melynek értelmében, ha sikerülne a minisztériumtól 8—10 millió forintos összeget kapni, a válla-

lat tervei szerint és kivitelezésében elindulhatna az építkezés. Azt hiszem, a befejezéshez szükséges 5—7 millió forintot pedig patronáló városi szerveink vállalnák.

Dr. Halász Tibor, a főiskola illetékes főigazgató-helyettese, különböző funkciókat betöltve, hosszú évek óta közvetlen tanúja a tornaterem-ügy körüli eseményeknek. Hogyan látja ő az áldatlan helyzetet?

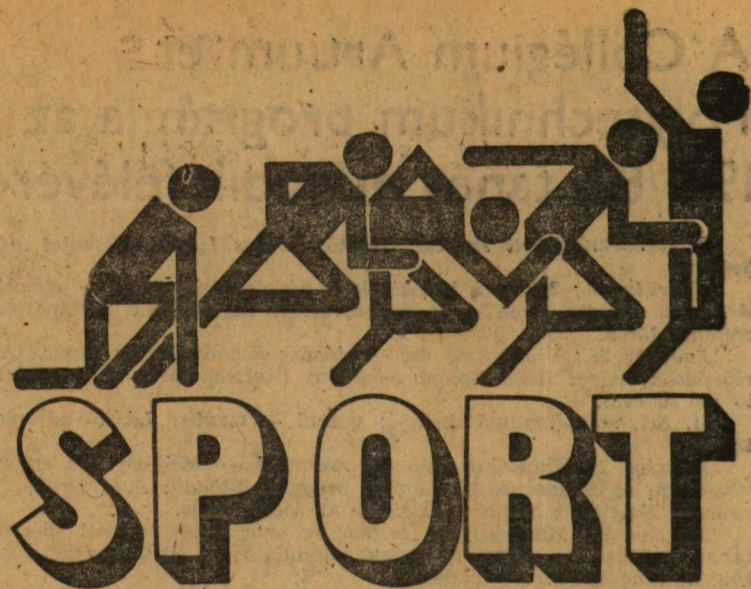
— A főiskola történetében két nagy elszalasztott lehetőség volt a tornaterem építésére. Az egyik 1963-ban, amikor a Tanítóképző Intézet megszüntetésével, illetve hozzánk csatolásával együtt nem kértük egy, a testnevelési tanszékét kiszolgáló létesítmény felépítését. A másik, 1968-69-ben volt, amikor eljutottunk odáig, hogy 130 milliót beruházásra kaptunk lehetőséget az intézmény. A tervek szerint tornacsarnok, uszoda, könyvtár épült volna. Ezt a tervet végül — részben a főiskola akkori vezetésének hibájából — elejtették, semmi nem valósult meg belőle. A beruházási stop és a gazdasági nehézségek is a szegedi építkezés elmaradását hozták.

— Ez a teremhelyzet mostanára tarthatatlan állapotra fajult olyannyira, hogy lehetséges, idén nem tudjuk fölvenni az előirányzott 100 testnevelés szakos hallgatót. Nem tudjuk teljesíteni a kötelező testnevelési órák haramadévre való kiterjesztését. A testnevelés tárgya olyan mérvű kööttséget ró a főiskolára, hogy ez megszabja a többi szakosok esetenként kedvezőtlen órarendjét. Nem tudjuk az egyébként néha üres termeket sem fölhasználni, tekintettel arra, hogy először a testnevelés szakosok órarendje készül el, s ehhez igazodva a többi.

Külön szerencsétlenségünk az, hogy az időnként támogatást ígérő városi, megyei, országos szervek egyenként nem tudtak annyit segíteni, ami előrelépést jelentett volna. Együttes, egy időbeni, összehangolt cselekvésüket pedig — eddig — sajnos nem sikerült megvalósítani, tekintettel arra is, hogy alaptökénk sem volt, amit növelhetek volna. Bizom abban, hogy ez a közeljövőben létrejön, s így a DÉLEP támogatásával együtt végre felépül a tornaterem.

Nyomozás a minisztériumban

Mi lehet az oka a szegedi felsőoktatási intézmények látszólagos háttérbe szorításának? Talán személyes ellentétek vannak a háttérben? Hogyan húzódnak csaknem két évtizede ilyen súlyú probléma? Többek között

ezeket a kérdéseket tettük fel dr. Véghegyi Józsefnek, a Művelődési Minisztérium beruházási és fejlesztési osztályvezetőjének.

— Az 1980-as átszervezések után a Művelődési Minisztérium 6 milliárdos költségvetéséből 1,1 milliárdot a Tervhivatal kihúzott — kezdte beszélgetésünket Véghegyi elvtárs — Ez azt jelentette, hogy néhány intézményt le kellett beszélni terveiről, illetve, hogy a diákcszociális létesítmények felépítése került előtérbe. Így Szegeden is, jelen öt éves tervben egy 4000 adagos menza felépítése (a JATE és a TF számára), illetve mindkét intézmény számára egy-egy kollégium építésének megkezdése szerepel. A főiskola egyik épületében támogatásunkkal három lakást ürítettek ki, ez mintegy 30 fővel növeli a kollégiumi férőhelyek számát. Ha ez elegendő a kollégium építésének elodázásához, akkor talán sorrendben megelőzheti a tornaterem (dr. Halász Tibor ezt így látja: „E kis mértékű férőhely növeléssel is azt szeretnénk elérni, hogy ez lehetővé tegye a tornaterem égetően szükséges felépítését. Jóllehet, tudjuk, ezzel — ill. hogy a kollégium még nem épül fel — a szülők vállára rakjuk át a terhek egy részét”).

— Van még azonban egy olyan probléma is — folytatja Véghegyi elvtárs —, hogy a főiskola által javasolt területre nem fér el a létesítmény (dr. Halász Tibor: „Saját területünkre valóban nem fér el, de a szomszédos — és a MÁV által nem használt — telekkel esetlegesen összevonva már igen. Erre vonatkozólag folynak tárgyalásaink”).

— Személyes ellentét? Nem, ilyenről nem tudok — válaszolta Véghegyi elvtárs — Nézze, ahol a beruházási igény háromszorosra a lehetőségeknek, ott természetes, hogy minden döntés szubjektív, de mi igyekszünk azonos mércével elbírálni a döntéseket (dr. Halász Tibor: „—

Nálunk 30 %-os a kollégiumi elhelyezési igények kielégítése. Mégis, nemrégiben egy olyan főiskola kapott diákokthont, ahol eddig is 60 % fölött volt, így pedig csaknem 100 %-os lett a jelentkezők elhelyezése.)

— Az előzőeket fenntartva hozzátenném: bár én csak 1980-tól dolgozom itt, tudok arról, hogy a főiskola előző vezetésével nehéz volt megegyezni, sőt, ott helyben, Szegeden is voltak nézetkülönbségek a többi intézmény vezetőjével.

Végezetül azt kell mondjam, nem túl sok reményt látok arra, hogy Szegeden tornaterem épüljön a közeljövőben (a JATE hozzánk eljuttatott terveiben egyébként az odesszai egyetemről kapott táveszőhöz építendő csillagvizsgáló — mintegy 15—20 milliós értékben — is megelőzi sorrendben a tornatermet). Ez esetben jelen öt éves terv végén, 1985-ben kell újból megvizsgálni a kérdést, de ez túl messze van ahhoz, hogy jóslni tudjak — fejezte be a nyilatkozatát dr. Véghegyi József.

Szóval egyelőre semmi?

Mit lehet mindehhez hozzátenni? Hiába is ecsetelnék tovább e tarthatatlan állapot következményeit, bogoznánk messzire vezető szálat, vonnánk le következtetéseket a diákok tömeg- és versenysportjára vonatkozólag — az illetékesek mindenképpen elmondhatják a jövőbeni teremépítés esélyeiről.

Eddig úgy tapasztaltuk, ha a felelős helyeken valamit nagyon akarnak, a cél érdekében összefognak — a gazdasági nehézségek ellenére is lehet valamit tenni. Nem lehetne a lehetőségeket újból számba venni, a fontosságú sorrendet messzemenően figyelembe véve, együttes cselekvéssel, a városi, megyei szervek segítségével, mégis megpróbálni megoldást találni?

BALOGH TAMÁS

Sportnap a SZOTE-n

Képeink a SZOTE Kollégiumi Napok rendezvénysorozata alkalmából szervezett sportvetélkedőn készültek.

Ennek során a lányok a kollégiumok csapatai között kiírt kosárlabdatornán mérkőztek egymással. A fiúk kispályás labdarúgásban vívtak csatát a legjobb kollégiumi csapat büszke címének viseléséért. Számukra a rendezők különböző játékos sorversenyek megrendezésével biztosítottak újabb vetélkedési alkalmat. Az eredmények értékelésekor kiderült: az összesített pontversenyt a Jancsó-kollégium csapata nyerte meg. (Fotó: Paszternák László)

